SVENSK MUSIKTIDNING.

N:o 10. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Telefon: Vasa 6 19. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 18 Maj 1897. | Expedition: Kungstensgatan 56. Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre. Annonspris 20 öre pr petitrad. | 17:e Årg.

Harald Molander.

Teater- och musikutställningens kommissarie.

Då det beslöts att med konst- och industriutställningen i vår hufvudstad denna sommar förena en teater- och musikutställning, gälde det att finna rätta mannen för ordnandet af en sådan, och man behöfde ej länge tveka i valet, ty man egde här på platsen en dertill väl qvalificerad person, som under långvarig verksamhet med teaterregie och hemmastadd på konstens och litteraturens områden syntes nästan sjelfskrifven för den maktpåliggande befattningen att taga om hand ordnandet af denna utställning. Mannen var Harald Molander, som nu under denna säsong gjort sig särskildt fördelaktigt bemärkt i egenskap af intendent vid Vasateatern.

Den 6 maj valdes hr Molander till kommissarie för teater- och musikutställningen, sedan planen för denna af honom utarbetats och af denna utställnings komité gillats, hvarefter åt honom uppdrogs att utföra och leda arbetet i öfverensstämmelse med den uppgjorda planen. Resultatet af detta arbete föreligger nu i den vackra utställningen, vid hvars ordnande han haft till biträde sekreteraren, hr Johannes Svanberg, den förtjenstfulle författaren till Anteckningar om Göteborgs stora teater samt Vasateatern, och derjemte hr O. Malmgren, regissör för matinékonserterna.

Harald Molander.

En vy öfver fasaden af teater och musikutställningens paviljong lemna vi här och tillika ett porträtt af dess »förste man», om hvilken äfven några korta biografiska notiser må meddelas.

Johan Harald Molander, son af med. dr J. Molander och hans maka, född Dybeck, är född i Stockholm den 17 mars 1858. Efter år 1877 tagen studentexamen och tre års studier vid Upsala akademi gjorde han på grund af vacklande helsa afbrott i det akademiska arbetet och vistades i utlandet åren 1883 och 1885, då han å kontinentens större teatrar gjorde sceniska studier, och har han under flere år sedermera gjort utländska resor för att rikta sitt vetande och lägga en god grund för sin litterära verksamhet.

Harald Molanders begåfning som dramatisk författare röjde sig rätt snart, nämligen redan år 1881 i enaktskomedien *Rococo* och förnämligast uti sorgspelet *Furstinnan Gogol*,

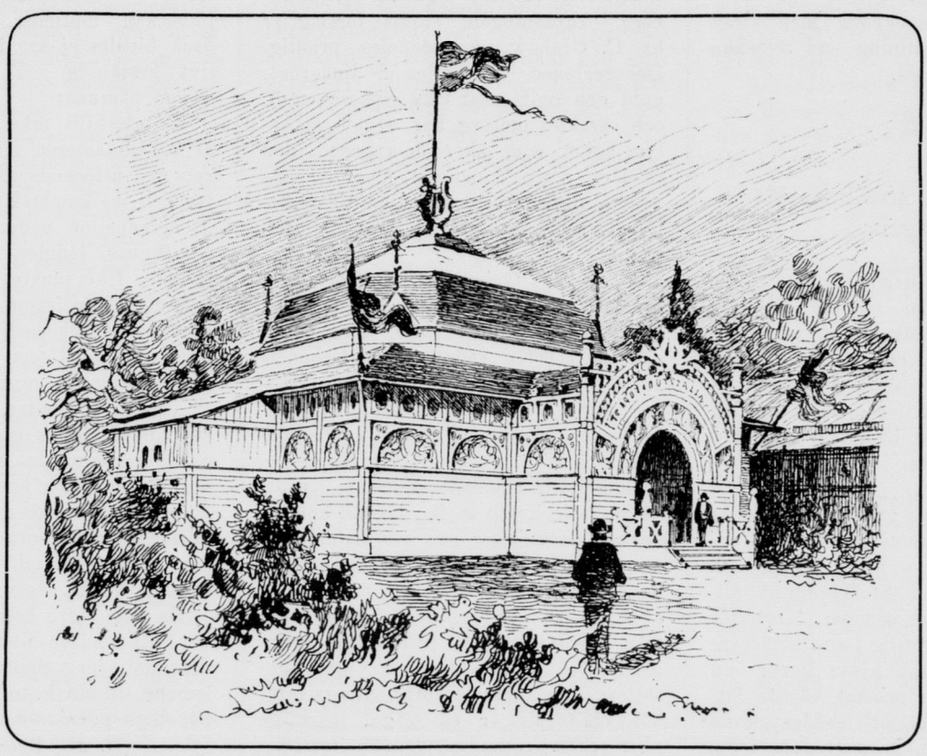

Teater- och musikutställningens paviljong.

Nästföljande nummer utkommer i början af nästa månad som dubbelnummer med talrika illustrationer och, till årsprenumeranterna, musikbilaga: Festmarsch för piano af Gustaf Hägg.

skådespel i fem akter, 1883, efter hvilket följde *Vårflod*, komedi i fyra akter, 1884, dessa alla gifna å Dramatiska teatern.

Molander tog nu 1884 anställning som öfverregissör vid Nya teatern i hufvudstaden och innehade denna befattning till 1886, då han blef intendent vid Svenska teatern i Helsingfors, hvilken befattning han särdeles förtjenstfullt skötte till år 1893. Efter att sedan ha varit ledare för några större turnéer i landsorten inträdde han förliden höst i befattningen som intendent vid Vasateatern hos direktör Ranft.

Harald Molanders författareverksamhet ligger egentligen utom det konstområde, hvarmed en musiktidning har att befatta sig; emellertid må den biografiska teckningen fullständigas med omnämnandet af hans öfriga litterära verk. Förteckningen af dessa upptager *Beatrice*, skådespel i fem akter, *Flirtation*, lustspel i tre akter, hvarjemte han öfversatt Ponsards »Horatius och Lydia», V. Hugos skådespel »Kungen roar sig», Coppés skådespel »Severo Torelli», Ludvik Dóczis »Kyssen», komedi i fyra akter, och Ibsens »Kärlekens komedi». Förra året utkom af honom *En lyckoriddare*, berättelse från 1600-talet. Hans litterära verksamhet omfattar äfven bearbetningar af ett femtiotal skådespel, lustspel, opera och operett-texter samt noveller, resebref, kritiker, uppsatser om teater och dramatik m. m.

Harald Molander ingick 1888 i Helsingfors äktenskap med den behagliga operasångerskan Lydia Wessler, bördig från Gefle, som efter studier vid Musikaliska akademien gjorde sin debut å k. operan i Stockholm men strax derefter tog anställning vid Svenska teatern i Helsingfors.

—◻—

Teater- och musikutställningen.

Vid de stora expositionerna i utlandet under senaste årtionde har sällan saknats en afdelning för teater och musik såsom representativ för en betydande faktor i det kulturella samhällslifvet. Så ha i Wien 1893 och i Paris 1896 till och med internationella teater- och musikutställningar egt rum.

Det intresse dessa utställningar väckt torde ha gifvit första impulsen till anordnandet af en svensk teater- och musikafdelning vid Stockholmsutställningen under denna sommar. Direktör L. Josephson, outtröttlig i sina sträfvanden för den konst, i hvars tjenst han en hel mannaålder arbetat, väckte första förslaget dertill, och skådespelaren E. Hillberg torde ha satt den första pressreklamen i scen, tills k. operans chef, kammarherre A. Burén, i januari 1896 sammankallade ett möte, der under ordförandeskap af öfverståthållaren Tamm förslaget dryftades och befanns lifligt intressera ett stor antal teater- och musikvänner i hufvudstaden. En komité tillsattes för utarbetande af detaljerad plan till utställningen och för anskaffande af nödiga medel, och, då dess förarbeten voro afslutade, beslöts å ett nytt möte i början af maj om utställningens anordnande samt uppdrogs åt samma komité, som förberedt projektet, att genomföra detsamma.

Denna komité består af kammarherre A. Burén, ordförande, kommissarien för industriutställningen, grosshandlaren A. Thiel, konst- och industriutställningens byggnadschef, arkitekten C. Möller, brukspatron K. Michaelson, dekorationsmålaren C. Grabow samt intendenten H. Molander, hvilken sistnämnde valdes till utställningens kommissarie.

Ändamålet med denna utställning är att gifva en åskådlig bild af den svenska teaterns och musikens utveckling från äldre tider till våra dagar, dels genom exposition af konstnärligt och tekniskt märkliga föremål, som tjenat till medel för eller bära vittne om denna utveckling, samt porträtt och minnen af personer, som befordrat densamma, dels genom prestationer af svensk dramatisk konst och musik, representativa för olika tidehvarf.

På höjden ofvan Biologiska museum invid trädgårds- och konserthallen samt i direkt samband med denna är utställningens paviljong uppförd af byggmästaren Olsson efter ritningar af arkitekterna Möller, Heurlin och Dahlberg. Inredningen, enligt förslag af hr C. Grabow, är särdeles prydlig. Dekoreringen är hållen i ljusgrönt, guld och hvitt med rika gipsornament, och särskild omsorg har egnats åt belysningen, som sker dels genom den relativt stora kupolens fönster, dels genom transparenta tak i de olika kabinett, som omgifva det öppna midtelpartiet.

Väggarne täckas af porträtt utaf dramatiska och musikaliska artister, författare och tonsättare, hvaribland märkas arbeten sådana som Cabanels världsberömda bild af Christine Nilsson såsom Ofelia, en diplomatiskt noggrann afgjutning af Jenny Linds epitafium i Westminster Abbey samt berömda porträtt målade af Pasch, Krafft, Södermark, Troili m. fl. Dertill komma dekorationsskisser och kostymbilder af Desprèz, Rabery, Ahlgrensson, Scholander, Höckert m. fl. Vidare manuskript af svenska dramatiska författare ända från 1500-talet till våra dagar, autografier af våra äldre och yngre tonsättare, exempelvis originalpartituret till »Mitt lif är en våg», märkliga aktstycken rörande svenska teaterns äldsta historia, egendomliga teateraffischer, kostymer, rustningar, vapen och andra accessoirer.

Af särskildt bestående värde torde blifva den samling uppgifter om alla i Sverige existerande teatrar, teatersällskap, musik- och sångsällskap, undervisningsanstalter, pensionskassor och understödsföreningar, hvilken samling genom utställningen kommit till stånd, för att der tillhandahållas intresserade och sedermera doneras till offentligt bibliotek.

Bland utställningens märkligheter torde böra räknas en afbildning af den gamla operans avantscen och scen, återgifvande sluttablån i operan »Gustaf Vasa» enligt eskisser af Duprèz samt med fristående plastiska figurer, allt i 1/3 naturlig storlek. Vidare en afbildning i naturlig storlek af Gustaf III:s kabinett i gamla operan — nu befintligt å Gripsholm — der konungen och Armfeldt förekomma, likaledes plastiskt återgifna. Och slutligen kan nämnas en samling porträttbilder i kostym (panoptikonbilder), återgifvande Lars Hjortsberg såsom kapten Puff, Jenny Lind såsom Regementets dotter, Emilie Högqvist såsom Orleanska jungfrun, Torslow såsom Ludvig XI, N. V. Almlöf såsom Bolingbroke, Swartz såsom Hamlet, Fr. Deland såsom Konjander, Willman såsom Mefistofeles, Arnoldson såsom Fra Diavolo och Elise Hwasser såsom Sigrid den fagra.

Genom en bred öppning med draperier står denna paviljong i förbindelse med den stora Trädgårdshallen, som efter blomsterutställningens slut, redan den 22 maj, förvandlas till en väldig konsert- och teatersalong med öfver 1,200 sittplatser. Här gifver teater- och musikutställningen tre dagar i veckan matinéer, hvilkas program dock hittills ej äro i sin helhet definitivt bestämda. Följande kan dock derom nämnas:

En särskild orkester under ledning af kapellmästaren Halldén har engagerats för utförande af ordinarie konserter och mellanaktsmusik. Konserter af k. hofkapellet under hofkapellmästare Nordqvists ledning torde vara att påräkna. Här tänkte man ock gifva de bekanta, af professor A. Noréen ordnade svenska skolkomedierna från 1600-talet, desamma som under Urban Hjärnes ledning då uppfördes i Stockholm af Upsala studenter, liksom en af gustavianska tidens mest gouterade operacomiquer, som afses att gifvas i originaldekorationer och kostymer från Gripsholm och Rosersberg, och slutligen en kulturhistoriskt intressant serie tablåer och scener, återgifvande olika skeden i den svenska teaterns historia.

En låg entré kommer att tagas såväl till sjelfva utställningen som till dess matinéer. Möjligt öfverskott öfverlemnas till de k. teatrarnes och k. hofkapellets pensionskassor.

(*H. M.* Efter Nord. Exp.-Tidn.)

På tvenne breda trappuppgångar å ömse sidor om Biologiska museet kommer man upp till den öppna plats, vid hvars ena ända teater- och musikutställningens paviljong är belägen. Paviljongen gör redan utvändigt ett godt intryck både genom sin konstruktion och de färgornament, som pryda ytterväggarne. Ofvan ingången, de breda skjutdörrarne, synes ett emblem i gips af lyran, lagern, sångens svan och musikinstrument.

Paviljongens innehåll är lika intressant som rikt, vackert och öfverskådligt ordnadt. Man har från hela landet samlat ett arkiv — ty denna utställning bjuder ej på dagens alster, som industripalatsets, utan är ett museum, en illustrerad teater- och musikhistoria — en samling af typografiska, biografiska och statistiska uppgifter. Och åskådningsmaterialet består af tusentals porträtt, modeller, teckningar, dekorationer, kostymer, musikinstrument, aktstycken, autografier och kuriosa.

Paviljongen bildar en åttkant med en hög glaskupol, uppburen af åtta kolonner, från hvilka lägre tvärväggar utgå och indela sidopartierna i lika många kabinett för särskilda grupper af föremål. Vid inträdet i paviljongen möter blicken en harneskklädd gestalt med standar i handen, det är bilden af Emilie Högqvist som Orleanska jungfrun* mot bakgrunden af ett glasskåp med dörrar inåt salongen Ett par lysande, fullständiga metallrustningar visa sig vid väggarne å ömse sidor, och mellan dessa och den nämnda bilden kommer man in i salen. Denna gör genast ett behagligt intryck med sin höga glaskupol, under hvilken i gipsfält skådas namnen på märkliga teater och musikartister, och under dessa löper en vacker fris af kolorerade taflor med scener ur operor, gifna å kgl. operan härstädes.** På golfvet midt under kupolen är en liten rund växtgrupp. I kabinettet midt emot hufvudingången öppnar sig ett proscenium, en i tredjedels naturlig storlek utförd afbildning af den gamla gustavianska operan, och ridån, målad efter Desprez' originalskizz, går upp öfver den nämnda slutscenen i »Gustaf Vasa» vid operans första uppförande 1786. Den upphöjda scenens figurer, dekorationer och kostymer äro tillverkade efter ännu befintliga utkast och teckningar, och skådebanans utseende bakom kulisserna skall äfven visa sig, i det hela scenen kan vridas rundt. Ofvan proscenium synes konung Oscar II:s namnschiffer.

Framför detta proscenium stå kostymbilder i kroppsstorlek af Anders Willman som Mefistofeles och O. U. Torsslow som Ludvig XI. Framför dem ser man en glastäckt montre — hvitmålad som de öfriga — innehållande föremål från Musikaliska akademien, såsom dess jetoner m. m. Utanför denna reser sig på en piedestal en gipsstaty af Jenny Lind som Norma, modellerad af skulptören Söderman. Hufvudkabinettet till venster från ingången visar på en upphöjning den omnämnda i naturlig storlek utförda kopian af Gustaf III:s arbetsrum i operahuset, der konungen, sittande vid sin sekretär räcker friherre Gustaf Armfelt hans fullmakt som »öfverintendent af Kongl. Maj:ts Hofkapell och Spektakler». Midt emot detta kabinett är ingången till konserthallen, och framför denna ser man ett skåp med kostymeringsartiklar, såsom lösnäsor, sminkburkar etc., deribland en flaska med saft — det första enkla sminkmedlet. Här ser man ock Svante Hedins enkla toalettartiklar för scenen, en simpel lådspegel med svärtad kork och andra dylika utensilier. Äfven andra kostymeringsartiklar innehållas i detta skåp. På ett staffli framför detsamma synes en stor portfölj, som innehåller vyer öfver teatrar i hela landet.

I de fyra stora hörnkabinetten äro de egentliga utställningsföremålen inrymda. Det till venster, mellan operascenen och Gustaf III:s rum är den lyriska scenens och musikartisternas. I hörnvinkeln ser man der porträtt af konung Oscar II, såsom preses i Musikaliska akademien före sin tronbestigning; der finner man en hel samling porträtt och minnen af Jenny Lind, omgifvande en afgjutning af hennes epitafium i Westminster Abbey. En kostymbild af henne som Regementets dotter lär ock komma att der uppställas. Under Cabanels berömda porträtt af Christine Nilsson, hvilket hon sjelf exponerar, hänger fiolen, hvarpå hon som barn spelade vid marknaderna och då hon vid 14 års ålder upptogs på Ljungby marknad. Den är nu af henne skänkt till Nordiska museet efter att förut ha hvilat på ett sammetsbyende i hennes salonger. En mängd andra porträtt i olja etc. af våra lyriska artister från lång tid tillbaka pryda här väggarne.

Hörnkabinettet till höger om scenen är den dramatiska konstens. Här ser man i hörnet Pasch's originalporträtt af Gustaf III, här stå kostymbilder af Lars Hjortsberg som kapten Puff och Fredrik Deland som Konjander i sin nattrock.

De öfriga ofvannämnda kostymbilderna torde småningom komma att uppställas.

I hörnkabinettet till höger när man inträder i paviljongen äro väggarne betäckta med taflor, framställande större och mindre grupper af medlemmar i eller representanter för landsortens musiksällskap. Äfven enskilda porträtt af teater- och musikkonstnärer förekomma här likasom i hörnkabinettet venster om ingången, der man finner den intressanta utställningen från dansken Claudius i Malmö af antika instrument, en miniatyrflygel, klaver, spinetter, en gammal snidad harpa, sträng- och blåsinstrument, gammal notskrift etc. Utställningskatalogen innehåller om denna samling ett särskildt af egaren författadt kapitel.

Skåpen närmast ingången innehålla mer eller mindre lysande och dyrbara teaterkostymer, och en mängd andra montrer hysa gamla affischer, manuskript och handteckningar, till artister förärade hedersgåfvor af silfverkransar m. m. En särskildt märklig utställningsartikel är Beethovens dödsmask, tillhörig komponisten Siegfr. Saloman. Att närmare redogöra för alla föremål, eller blott de märkligare, skulle kräfva allt för stort utrymme här; hvarför vi uppmana för saken intresserade att sjelfva besöka och göra bekantskap med denna väl ordnade, rikhaltiga och i många afseenden intressanta utställning.

* Vi vilja påpeka, att någon egentlig porträttlikhet icke får väntas hos dessa utställningens figurer, som mera äro kostymbilder.

** Dessa äro desamma, som i gamla operahuset prydde det s. k. Lagergrenska kaféet.

Andra nordiska musikfesten 1897.

Programmets grunddrag.

Festen hålles, som bekant, den 4—10 juli. De två första dagarne äro egnade åt repetitioner. Under de fem följande gifvas tre stora konserter i den nyuppförda musikhallen vid Fredrikshof samt i Musikaliska akademien tre mindre konserter för kammarmusik, sånger vid piano och a capella. Den första stora konserten gifves pingstdagen och de två följande den 8 och 10 juni. Mindre konserter gifvas den 7, 9, och 10 juni.

Hufvudintresset samlar sig naturligtvis kring de stora konserterna. Man har beräknat, att hvardera af dessa skall kräfva en tid af omkring två timmar, oberäknadt pauserna. Fördelningen af tiden, så att hvartdera af de tre nordiska länderna kan få sin ädla tonkonst fylligt representerad, har naturligtvis varit en delikat uppgift för generalkomitén. På festen i Köpenhamn 1888 hade åt det land, som utöfvade värdskapet, anslagits mera tid än åt de två andra länderna sammanlagdt. Nu har man anslagit 160 minuter åt Sverige, 100 minuter åt Norge och 100 minuter åt Danmark. Som bekant har generalkomitén i Stockholm med sig adjungerat speciella komitéer i Kristiania och Köpenhamn, hvilka haft att uppgöra de respektive ländernas program. Derigenom har man fördelat ansvaret och betryggat sig mot nationella dissonanser, hvilket ju var af största vigt för att festen må bli lyckad.

Programmen för de stora konserterna ha bestämts sålunda:

För Sverige:

Vokalverk: Söderman: Missa solennis, dirigerad af Nordqvist. Josephson: »Islossning», dir. Hedenblad. Norman: Rec., arioso samt ensemble med kör ur »Kantat vid Musikaliska akademiens invigning», dir. Neruda. Wennerberg: Arioso, aria samt solo med kör ur »Jesu födelse», dir. Hedenblad. Hallström: »Sången», dir. Henneberg.

Instrumentalverk: Berwald: Symfoni, dir. Nordqvist. Norman: Uvertyr öfver svenska motiv, dir. Nordqvist. Rubenson: »Drapa», uvertyr, dir. Henneberg. Dente: Violinkonsert, I sats, dir. Nordqvist. Hallén: Gustaf Vasa-suite, dir. Hallén. Stenhammar: Pianokonsert, I sats, dir. Henneberg.

För Norge:

J. Svendsen: Symfoni, D dur. J. Selmer: La captive. Iv. Holter: Orkester-suite. O. Olsen: Aasgaardsrejen, symfonisk Digtning. Grieg: Pianokonsert.

Eventuelt utbytes dock Griegs pianokonsert mot följande två saker: Grieg: Bergliot, deklamatorium. Haarklou: Ouverture.

För Danmark:

N. W. Gade: Symfoni. C. F. E. Hornemann: »Kalanus», för soli, kör och orkester. E. Hartmann: »Hærmændene», uvertyr. J. P. E. Hartmann: »Völvens Spaadom», för manskör och orkester. N. W. Gade: Inledningsscen ur »Balders Dröm», för barytonsolo, kör och orkester. P. E. Lange-Müller: Sange, med orkester.

Kronprinsen har i sin egenskap af ordförande i andra nordiska musikfestens generalkomité, efter gjord framställning af festens artistiska komité, kallat följande svenska damer och herrar att medverka som solister vid de stora konserterna.

Vokala: grefvinnan M. Taube, fruarna C. Östberg och D. Möller, fröken E. Sidner, fruarna M. Linden och W. Strandberg, hrr A. Ödmann, M. Strandberg, C. F. Lundqvist, O. Lejdström, J. Forsell, S. Smith, A. Sellergren.

Instrumentala: hrr L. Zetterqvist och V. Stenhammar.

Att medverka vid de mindre konserterna äro dessutom kallade följande instrumentala solister: hrr F. Book, T. Aulin, E. Sundqvist, Chr. Sandqvist, A. Bergström, A Andersén, B. Carlson, E. Stanék, L. Lundberg.

Musikpressen.

På Abrah. Hirschs förlag har utkommit:

För piano, två händer:

Elorduy, E.: *Toner från Mexico*, karaktärsstycken. 1) Tropiska vindar (Brisas costeñas). Pris 1 kr. — 2) Nocturne. Pris 80 öre.

Wachs, Paul: *Menuet Pompadour*. Pris 80 öre.

Desormes, L. C.: *Jernvägs-Galopp*. Pris 1 kr.

För en röst med piano:

Sjögren, Emil: *Holder du af mig*, visa nr 2, C dur (c—f). Pris 50 öre.

Kursell, Ferd.: *Två visor* af Topelius. 1) »Nu klär sig våren igen så grön» (d—f); 2) En glad visa (c—e).

Eli Rem: *Fyra sånger*. 1) Svarta rosor; 2) Ungbirken; 3) Den gamla sagan; 4) Jeg vælger mig april. Tillegn. grefvinnan Gunhild Posse, född Wennerberg. Pris kr. 1: 50.

Hollænder, V.: *Under granens skygd*. (Unter'm Machandelbaum), (h—f eller a). Pris 75 öre.

För soli, blandad kör och orkester:

Stenhammar, Vilhelm: *Kantat* vid öppnandet af allmänna konst- och industriutställningen i Stockholm 1897. Ord af Carl Snoilsky. Klaverutdrag med text. Pris kr. 3: 50.

Det Nordiske Forlag, Köpenhamn, har utgifvit:

Heller, Stephen: *Udvalgte Klaver-Etuder* (op. 16, 45, 46, 47 og 90). Ny akademisk Udgave, ordnet til systematisk Studiebrug, kritisk gennemset med Hensyn til Tekstfremstilling, Fingersætning og Foredragstegn, samt forsynet med Forord, af Heinrich Germer. I. 32 Etuder for et lavere Mellemstandpunkt. Hefte 1 og 2. II. 26 Etuder for et Mellemstandpunkt. Hefte 3 og 4. III. 18 Etuder for et höjere Mellemstandpunkt. Hefte 5 og 6. IV. 16 Etuder for et höjere Standpunkt. Hefte 7 og 8. Pris kr. 1: 25 pr hätte.

Pianostyckena af Elorduy — ett hittills okändt tonsättarenamn — äro lättare salongsstycken, af hvilka karaktärstyckena icke äro utan en viss originalitet som verkligen torde vara mexikansk. Nocturnen med sin böljande, arpeggierade bas är ett välljudande stycke af mera vanligt slag. — Wachs' Pompadour-menuett ger med sin i gammal stil hållna lyckade musik ett godt begrepp om den gamla sirliga dansen. Bland pianosakerna på samma förlag ha vi att slutligen nämna den lifliga Jernvägsgaloppen, i början målande signaler och lokomotivets igångsättande. Detta benämnes »Saltsjöbaden» och kommer med ett tåg ur tunneln, såsom vignetten visar. Komponisten, känd genom andra dansstycken, torde dock efter namnet vara fransman.

Gå vi till sångerna möter oss en ny sång af Emil Sjögren med en enkel, frisk melodi till ord ur »En glad gut» af B. Björnson. Sången förekommer i två sättningar, den ena från ettstr. d till tvåstr. g, den andra från resp. c till f. — Af Kursells visor går den första i mollton och påminner om folkvisan. I den andra, till bekant och mycket använd text, har tonsättaren äfven närmat sig denna stil och med humor i musiken återgifvit de muntra orden. — Eli Rem är ett namn, hvari man tycker sig spåra en pseudonym. Sångerna äro emellertid väl och talangfullt skrifna, allt ifrån den dystra men anslående »Svarta rosor» till den lifliga sista, »Jeg vælger mig april», hvilken dikt af Björnson med musik af Selmer slog mycket an vid fru Nansens föredrag af densamma. Den tager sig mycket bra ut äfven med Eli Rems musik. »Ungbirken» är en täck sång, ehuru icke af originel art. »Den gamla sagan», som följer derpå, intresserar mera, och är liksom den första af allvarlig stämning. Hollænders sång hör äfven till dem, hvarmed fru Nansen väckte förtjusning. Den är också i all sin enkelhet förträfflig. En strof i öfversättningen synes oss mindre lyckad, nämligen sid. 4: »Älskar mig ej; o, nöd!» Bättre torde då ha låtit t. ex. »Kärlek ej mer du bjöd», att nu bibehålla rimmet.

Stenhammars kantat ger en väl funnen musikalisk tolkning åt den väl skrifna texten, som, frånsedt begynnelsestroferna, eger en hög, poetisk stämning. Kantaten börjar pianissimo med ett kort orkesterförspel, hvarefter tenorerna piano infalla »Vid Djurgårdens döljande hänge, vi väntat och gläntat så länge», altarna stämma in och derpå de öfriga stämmorna, fortfarande piano, som öfvergår till crescendo, hvilket slutar med fortissimo vid »sol rinner upp» och gör en präktig verkan. Efter denna introduktion följer en ståtlig kör (moderato e maestoso): »Vak upp, du Stockholm, i strålande bad!» Andra afdelningen börjar med barytonsolo i samma tempo: »I nordens folk, er vänta dessa salar», en uttrycksfull, melodisk musik, förträffligt framställd af hr Lundqvists kraftiga stämma, och i hvars slutstrof, »Välkommen, nabo», kören deltager. Tredje afdelningens (moderato assai) början med manskören »Till sina hallar, hör, arbetet kallar», är af utmärkt verkan, särskildt i orkestern, som ypperligt målar verkstädernas rasslande buller, härpå följer blandad kör med inflickadt kort sopransolo. Denna till en början unisona kör, »Se, hur kraften brutit genväg», gör en särdeles god och kraftig verkan. Härpå följer ett melodiskönt sopransolo, som, i början påminnande om Thüringervisan, särdeles klart och vackert framställdes af fröken Sidner; derpå inträder kören efterföljd af soli, och afdelningen slutar med soloqvartett och liten kör: »Hägring i sagoljus» (syftande på »Gamla Stockholm» å utställningen). Fjerde afdelningen börjar med orkesterintroduktion (allegro moderato) och blandad kör, »Ja, välkomna», i strängare, kanonisk form med rörligt och kraftigt ackompanjemang. Derefter inträder poco sostenuto och piano och slutligen en stegring till fortissimo. Orden till denna ståtliga slutkör följa här:

Ja, välkomna, I alle, till arbetets fest,
till de vinkande murar, der minnet är gäst
och der skönheten bor!
Medan vimplarne blanda sin färgsymfoni,
sjunger våren att tvekan och köld är förbi,
och försmälter, en enda och stor melodi,
i vår chor!

Den nya »akademiska» upplagan af St. Hellers vackra etyder, utgifven af den bekante musikpedagogen Germer, bör blifva välkommen för pianoelever. Utgifvaren har ordnat etyderna efter gradvist framåtskridande, utmärkt särskilda satser och perioder i dem, ändrat fel och omredigerat fingersättning etc., hvarom företalet upplyser. Bland de 129 etyderna i Hellers fem samlingar (op. 16, 45, 46, 47, 90) har G. utvalt 92, alltså återstå 37, hvilka dock äfven borde gifvas ut i sammanhang med dessa, ty äfven de utelutna äro värdefulla (bland dem den rytmiskt präktiga nr 1, op. 16). En och annan fingersättning synes oss mindre lyckad (t. ex. andra fingrets flyttning från dess till e i nr 9, fjerde raden, första samlingen) äfvensom originalets retoucheringar, t. ex. sidan 19, der ändringen vid b alldeles rubbar konseqvensen i basgångarne, m. m. Den nya upplagan är emellertid på det hela förtjenstfull och vacker i typografiskt hänseende.

Från scenen och konsertsalen.

Kungl. operan. Maj 2. v. Flotow: *Martha.* — 5, 10, 14. Mozart: *Figaros bröllop* (grefvinnan, Susanna, Cherubin, Marcellina: fru Östberg, frök. Karlsohn, fruar Linden, Strandberg; grefven, Figaro, don Bazil, dr Bartholo: hrr Forsell, Lejdström, Henriksson, Brag). — 6. Gounod: *Faust* (Margareta: frök. Petrini; Faust, Mefistofeles: hrr Lemon, Söderman). — 7. Donizetti: *Leonora.* — 9. Boïto: *Mefistofeles* (Margareta Helena: frök. Frödin; Faust, Mefistofeles: hrr Ödmann, Söderman). — 12, 17. Délibes: *Lakmé* (Lakmé, Mallika, miss Bentson, Ellen, Rose: frök. Petrini, fruar Linden, Strandberg, frökn. Frödin, Lindegrén; Nilakantha, Gérald, Frédéric, Hadji: hrr Lundqvist, Ödmann, Lejdström, Grafström). — 16. V. Stenhammar: *Festkantat* vid Skandinaviska konst- och industriutställningen 1897. Gluck: *Orfevs* (Eurydike: frök. Kragballe).

Södra teatern. Maj 1, 2. *Modellerna.*

Vetenskapsakademien. Maj 3. *Musiksoaré* af frök. Lida Stjernblad. Biträdande: fru Hilma Svedbom, frök. Alfh. Larson, konsertmästare L. Zetterqvist, musikdirektörerna A. Bergström, Joh. Kjellberg.

Östermalms kyrka. Maj 8. *Konsert* af k. operans sångpersonal (för välgörande ändamål). Biträdande: grefvinnan M. Taube, fru Linden, frökn. Sidner, Hulting, Karlsohn; hrr Ödmann, Lundqvist, Sellergren, Bergström, Conr. Nordqvist (dirigent), V. Stenhammar (orgelackomp.).

Den nya gestalt, hvari »Figaros bröllop» nu framträdt genom hr Elmblads regie, är särdeles anslående genom tidstrogen kostymering och iscensättning för öfrigt. Det pudrade håret gjorde med de eleganta drägterna en god effekt, och till detta kom den vackra baletten med en förtjusande pas de deux af de behagliga dansöserna fröken Brandt och fru Thelander. I afseende på det musikaliska utförandet var fru Östberg, som vanligt, glänsande i grefvinnans parti; fru Linden, en mera vuxen Cherubin än man vanligen får se, vann äfven nu ett rikt bifall genom sin framställning af den svärmande, ungdomsliflige pagen, och fröken Karlsohns Susanna verkar behagligt med sin klara stämma, som särdeles i den härliga brefduetten med fru Östberg gör sig förträffligt gällande. Hr Forsell utför nu grefvens parti berömvärdt, och hans stora aria framkallade ett lifligt, välförtjent bifall. I Figaros rol har hr Lejdström ett af sina bästa partier, och de mindre af dessa hade äfven goda representanter i fru Strandberg, hrr Brag, Henrikson m. fl. Mozarts mästerverk fick sålunda en verkligen mönstergill framställning, helst som hr Nordqvist ledde det hela med välkänd förmåga.

Såsom galarepresentation under danska kronprinsparets gästande här vid utställningens öppnande återupptogs Délibes »Lakmé», som naturligtvis gafs inför en fyld elegant salong. Operan fick ett godt utförande under hr Hennebergs ledning, och fröken Petrini vann i första rummet rikt bifall med sin förträffliga koloratur i andra aktens stora aria. Fru Linden sjöng Mallikas parti, förut återgifvet af fru Almati-Rundberg, och bidrog verksamt till det goda utförandet af den bekanta duetten mellan Lakmé och Mallika i första akten. Fröken Lindegrén och hr Lejdström ha efterträdt fröken Sparrman och hr Johanson i miss Roses och Frédérics partier. Hr Lundqvist har, som bekant, en tacksam rol såsom brahmapresten, och som Gerhard var hr Ödmann föremål för rik hyllning, till slut tagande sig uttryck i många inropningar, lagerkrans, blomsterlyra och bukett. Före och efter representationen spelade orkestern danska och svenska folksångerna. Konungen, danska kronprinsparet och deras båda döttrar samt prinsarne Carl och Eugen bevistade med stor uppvaktning föreställningen.

Stenhammars festkantat, gifven på k. operan dagen efter utställningens öppnande, gjorde sig der bättre gällande än vid första uppförandet i fria luften.

Fröken Frida Stjernblad, som å sin soaré den 3 maj första gången här framträdde på konsertestraden, visade sig ega en väl utbildad mezzosopran, hvilken dock ej egde någon ovanligare klangskönhet. Hon visade särskildt talang i mezza voce, som endast något för mycket anlitades. På uttryck och känsla lemnade fröken S. godt prof i »Dyvekes Sange» och lyckades äfven med Hallströms »En liten visa» i den mera skämtsamma stilen. Hon sjöng för öfrigt sånger af Saint-Saëns (aria ur »Samson et Dalila»), Sjögren, Svedbom och Peterson-Berger samt ett par franska sånger. Det goda programmet upptog äfven Mozarts melodiska trio för klarinett, piano och altviol, utmärkt spelad af direktör Kjellberg, fru Svedbom och hr Axel Bergström, samt romans af Beethoven, utförd af konsertmästare L. Zetterqvist.

Vid konserten i Östermalms kyrka sjöng grefvinnan Taube Svedboms »Ave Maria» och deltog i Södermans »Virgo gloriosa», fröken Hulting sjöng aria ur Wennerbergs »Jesu födelse», fröken Sidner ett nummer ur »Messias», hr Bergström prins Gustafs psalm »Mina lefnadstimmar stupa», hr Ödmann aria ur Rossinis »Stabat mater», hr Lundqvist utförde aria med kör ur Wennerbergs nämnda oratorium och sjöng med fröken Karlsohn duett ur »Josef». Derjemte gafs ass-dur-qvartett ur det nämnda »Stabat mater» (fru Linden, fröken Sidner, hrr Ödmann, Sellergren) och körpersonalen sjöng bönen a capella ur »Den stumma». Hr Stenhammar och fru Lang biträdde med orgel- och harpspel. Den vackra konserten hade talrika åhörare.

Från in- och utlandet.

Musikaliska akademiens högtidsdag firades den 8 maj på öfligt sätt i närvaro af konungen och kronprinsen. Sekreterarens årsberättelse upptog först några minnesord öfver hvar och en af de under år 1896 aflidna ledamöterna Lindrot, Arlberg, Lovén, Amalia Wallin, Thomas, Clara Schumann och Stainway, redogjorde vidare för akademiens och konservatoriets verksamhet samt i korthet för Stockholms offentliga musiklif under samma tid och afslutades med några allmännare betraktelser, hvari hufvudsakligen betonades de förutsättningar, som tillförsäkra ett musikaliskt konstverk lifskraft utöfver dagens snabbt vexlande riktningar.

Derpå följde en musikafdelning, upptagande en symfoni i C dur af A. Rubenson, en komposition, som såg dagen redan 1847 * och som nu, framförd af hofkapellet under hr Nordqvist, vittnade om att den vid verkets tillkomst mycket unge tonsättaren varit besjälad af rätt moderna intentioner. Derefter utfördes sex af Södermans bekanta sju »andliga sånger» till text ur katolska messan, hvilka sjöngos af den förstärkta konservatoriekören under hr Håkanssons ledning.

Det högtidliga öppnandet af den nordiska industri- och konstutställningen i hufvudstaden egde rum Sofiadagen den 15 dennes kl. 12 på dagen. Den musikaliska högtidligheten började ge-

---

* Denna symfoni uppfördes af hofkapellet härstädes 1857. Årtalet 1859 vid nämnandet af denna symfoni i biografien öfver Albert Rubenson i denna årgångs första nummer skulle afse första uppförandet, för hvilket förstnämnda årtal är det rätta.

nast efter det konungen tagit plats på industrihallens loggia ofvan stora ingången med kungssången, hvarpå omedelbart följde den af hr V. Stenhammar komponerade kantaten för soli, kör och orkester, utförd af en ansenlig kör om 400 personer och det till 100 instrumentalister förstärkta hofkapellet, under förste hofkapellmästaren Conrad Nordqvists ledning. Såsom solister fungerade fröken Ester Sidner (sopran) jemte fru Linden samt hrr Lundqvist, Ödmann och Sellergren. (Den särdeles lyckade kantaten omnämnes under rubriken Musikpressen.) En särskild stor musikestrad var uppförd rätvinkligt mot den stora industrihallen vid ena sidan af terrassen utanför densamma.

Nordiska musikfestens byrå har erhållit sin lokal i Arffurstens palats, i de lokaler, som nyligen utrymts af utställningens förvaltningsutskott. Om konserterna hänvisa vi till annons å sista sidan och en särskild redogörelse i dagens nummer.

Nordiska musikfestens hall, belägen blott några få steg från Djurgårdsbron, vid Storgatan, å det gamla Fredrikshofs område, är, efter ritning af hr F. Boberg, konstruerad af ingeniör Fritz Söderberg. Mycket enkel till sitt yttre, har den sin förnämsta märkvärdighet i sina proportioner, som torde göra den till nordens väldigaste konserthall för närvarande. Ensamt musikestraden i denna väldiga hall är af ungefär samma storlek som Musikaliska akademiens stora sal. Den är afsedd att kunna rymma 1,700 stående sångare. Salongen rymmer 3,020 personer. I fonden är den kungliga logen, som är tilltagen i ansenlig storlek med tanke på de gäster konungafamiljen torde få särskildt vid jubileet i höst, då sångarfesterna anordnas. Bakom den k. logen ligger en rymlig enskild salong med toalettrum för de kungliga.

Hallen, som är hållen i ljusa färger, gör ett luftigt och behagligt intryck. Dess höjd är 15 meter. Midtskeppet, som hvilar på 17 par smärta spiror, har en fri spännvidd af 20 meter; sidoskeppens bredd är 12 1/2 meter. Rummet skall dekoreras med girlander om pelarne och kransar mellan dem. De stora gafvelfönstren erhålla gardiner, målade af C. Grabow. Den elektriska belysningen besörjes medelst 22 starka båglampor samt glödlampor för undervåningen. Byggnaden, som synes vara försedd med breda in- och utgångar, tillräckliga till antalet, är uppförd på entreprenad af byggmästare J. Bengtsson för 33,000 kronor. Medlen ha åstadkommits genom subskription af mecenater.

Stipendier och belöningar åt inhemska tonsättare. På Musikaliska akademiens hemställan har k. m:t medgifvit, att hr Vilhelm Stenhammar må fortfarande under ett år åtnjuta ett stipendium å 1,000 kronor och att ett stipendium å enahanda belopp må under två år innehafvas af direktör Gustaf Petersson Hägg, hvarjemte k. m:t tilldelat kompositörerna Ivar Hallström och Andreas Hallén belöningar af 1,000 kronor hvardera.

Sällskapet för svenska qvartettsångens befrämjande har till sina ledamöter utdelat 1896 års qvartetthäfte, det tionde i ordningen sedan sällskapets stiftande. Häftet innehåller de prisbelönade qvartetterna af E. Ellberg, Aug. Enderberg, Adolf Lindgren och Sara Wennerberg samt af styrelsen förvärfvade qvartetter af F. A. Frieberg, Emil Sjögren och Otto Lindblad. Lunds studentsångförening har på sällskapet öfverlåtit rättigheten att utgifva en samling förut otryckta qvartetter af föreningens stiftare Otto Lindblad, hvilka qvartetter tillhöra sångföreningen. Af dessa äro fyra intagna i detta häfte.

Medaljen Litteris et artibus har konungen tilldelat landssekreterare A. H. Bagges i Jönköping maka, fru Arla Bagge, född Osbahr, såsom ett erkännande af den förtjenstfulla insats fru Bagge gjort i Jönköpings musiklif.

Hr Johannes Elmblad har företagit en resa till Rotterdam för att som gäst uppträda å dervarande opera, hvartill han kontraktsenligt förbundit sig, innan han antogs till regissör vid härvarande opera, och hvilken förbindelse han således måste uppfylla. Hr Elmblad återkommer till Stockholm den 20 d:s.

Fru Adèle Almati-Rundberg, som under några veckor vistats hos slägtingar i Hamburg, har nyligen återkommit till hufvudstaden.

Professor O. Byström, den kände forskaren på kyrkomusikens område, har afrest till Berlin och Leipzig i och för fortsatta forskningar inom kyrkomusikens litteratur.

Om Sigrid Arnoldson-Fischhofs uppträdande vid Filharmoniska sällskapets i London konsert den 5 d:s skrifves till Stockholms Dagblad följande:

»Sångerskan mottogs vid sitt första inträde med starka applåder. Fru Arnoldson sjöng med lif och lust juvelarian ur »Faust» och gaf en briljant tolkning åt Meyerbeers Ombra leggiera. Publiken var i synnerhet efter den sista sången mycket entusiastisk, och icke mindre än fyra inropningar förekommo då.

Följande dagens tidningar uttalade sig mycket fördelaktigt om den svenska sångerskan.»

Filip Forstén, f. d. operasångare härstädes, är sedan åtskilliga år anställd som professor vid konservatoriet i Wien. Vid en operauppvisning derstädes den 28 sistlidne april väckte en af hans elever, fröken Michalek, som Angela i »Svarta dominon» stort uppseende genom sin stora röst och sitt behagliga spel. Den unga, ovanligt begåfvade sångerskan har också genast erhållit engagement vid hofoperan i Wien.

Göteborg. Harmoniska sällskapets 2:a årskonsert gafs å Handelsinstitutet d. 29 april med biträde af den i London verkande och från Göteborg bördige violinisten Frederik Frederiksen. Programmet upptog först musik af gamla mästare, hvilkas lefnadstid uppgafs, och vi anföra det i sin helhet:

1 a) Jean Philippe Rameau (1683—1764): Adoration du Soleil ur »Les Indes galantes». Kör med barytonsolo, b) Jean Baptiste de Lully (1630—1687) Gavotte. Blandad kör; 2 a) Luigi Cherubini (1760—1842): Vaggsång (Blanche de Provence), André Modeste Erneste Grétry (1741—1813): Solo och kör ur op. »Céphale et Procris». Menuett, dessa af damkörer; 3 H. Vieuxtemps: Konsert op. 31, D moll, (hr Frederiksen); 4 Alexandre Georges: Jul (Noël) Barytonsolo och damkör; 5 a) L. A. Bourgault-Ducoudray: Barnlek (Ronde Bretonne) och b) Georges Marty: Vår (Printemps), Damkörer; 6 a) Emile Sauret: Canone, b) David. Popper: Elfentanz (hr Frederiksen); Cesar Franck: a) På Boas fält (choeur de moisonneurs) och b) Solo och Kör (Conclusion prophetique) för bland. kör, båda ur orator. »Ruth».

Konserten dirigerades af sällskapets nitiske ledare dr Karl Valentin, och pianoackompanjemanget å Malmsjöflygeln utfördes af honom i Vieuxtempskonserten, för öfrigt af herr Hedelin och en musikälskarinna.

Om aftonens violinkonstnär yttras: »Hr Frederiksen bjuder ej på någon stor ton men det hela är, understödt af solid, säker teknik, så fint och konstnärligt, att det är verklig lust deråt». Det rika bifall hr F. vann föranledde honom att utom programmet spela »Berceuse» af Gabriel Fauré och Griegs »Solveigs sang», arrangerad af Sauret. Hr Sv. Scholander har gifvit 2 musikaftnar den ena med föredrag om svenska bordvisan. — D. 10 maj gaf Hj. Meissner sista orkesterkonserten i Trädgårdsföreningen.

Vesterås. Fru Dagmar Möller samt hrr Aulin och Stenhammar gåfvo, stadda på en kort landsortsturné, soaré härstädes strax efter påsken. Soarén egde rum å läroverkets stora sal, och genom dess rektor, medlem af stadens sångsällskap, hade dettas flygel ställts till konsertgifvarnes förfogande. En enkel kollation för artisterna var anordnad efter konserten — D. 29 april gafs här konsert af fröknar Esther Sidner och Tora Hwass.

Från våra grannländer.

Kristiania. April 21 — maj 15. Af pjeser med musik har å Kristiania teater under denna tid uppförts »Jomfruen af Belleville» och »Ambrosius» med musik af J. P. E. Hartmann — Å Eldoradoteatern har fortfarande gifvits Ellings »Kosakkerne» samt »Drilléns operett» och »Per Svinaherde», hvarjemte från 1 maj pågått gästspel af fru Anna Norrie i »Pariserlif», »Den sköna Helena», »Lykkepigen», »Boccaccio», »Storhertiginnan», »Tiggarstudenten» och »Riddar Blåskägg». Vid de stora »extra-konserterna» å Circus Varieté ha som solister medverkat pianisterna fru Erica Nissen och hr Martin Knutzen, från 3 maj italienska operasångerskan Comtesse Fausta Labia. En annonsreklam upplyser om henne att hon firade stora triumfer vid kröningsfesten i Moskva der hon inropades omkr. 25 gånger, att hon omkr. 50 gånger uppträdt som gäst å Stockholmsoperan och att hon för nästa säsong är engagerad som gäst vid operorna i Berlin, Dresden och Prag. Tidningarne berömma »hennes vackra mezzosopran, som hon har fullt i sin makt», en kritiker anmärker dock att intonationen ej alltid är ofelbar Konserter ha för öfrigt gifvits af Nils Buch (sångare), Anna Scharffenberg (sångerska), Eyvind Ahlnæs och Emil Adami, vid hvars musikdram. soaré frökn. Sigrid Eklöf, Anna Fernqvist, Julia Jahnke, Hildeg. Lindzén och hr Carl Carlander m. fl. medverkade. — Fru Olefine Moe har gifvit en soaré med sina elever å Eldorado-teatern.

Helsingfors. April 24—maj 14. Härvarande teatrars musikpjeser denna tid ha utgjorts af »En midsommarnattsdröm» (Shakspear-Mendelssohn) å Svenska teatern samt »Prinsessan af Cypern» på den finska. — Bland konserterna stå Filharmoniska sällskapets främst med uppförandet å 7:de och sista abonnements-symfonikonserten af »Romeo och Julia», dramat. symfoni med soli, körer och koralprolog af H. Berlioz, under medverkan af frk. A. Ahnger (alt), hrr E. Eklund (ten.) och Ojanperä (bas). Denna konsert gafs 3 gånger. Konserter ha för öfrigt gifvits af sångerskan Adée Leander och Akademiska sångföreningen under hr Gösta Sohlströms direktion. — Helsingfors' musikinstitu's 14:e musikafton d. 7 maj var egnad åt minnet af Joh. Brahms.

Åbo. »Ann Mari», opera i två afdelningar, texten af redaktör J. F. Hagfors, musiken af kapellmästare José Eibenschütz, uppfördes den 29 sistlidne mars å Åbo teater och rönte, enligt Åbo Tidning, en högst ovanlig framgång. De båda hufvudpartierna, Ann Maris och Eriks, sjöngos af frk. Emma Jägerskjöld och hr Bentzon-Gyllich. Dessa hyllades liksom kompositören och librettoförfattaren med formliga ovationer.

Redaktör Hagfors, som sedan gjorde en resa till Stockholm, har inledt underhandlingar om styckets uppförande å Operan derstädes. För svenska landsorten lär »Ann Mari» ha inköpts af direktör M. Fröberg.

Köpenhamn. April 24—maj 15. Kgl. teaterns repertoar af pjeser med musik har under ofvannämda tid upptagit »Mästersångarne i Nürnberg», »Orpheus og Eurydike», »Der var en gang . . .» och »Faust», hvari fru Louise Janssen gästat som Margarethe, »Faust och Mefistofeles återgifvits af hrr Agerholm och Emil Holm. Af balletter ha gifvits Bournonvilles »Fjern fra Danmark» och »Coppelia». — På Folketheatret har ett Wiener-operettsällskap om 48 personer börjat ett gästuppträdande med »Fuglekræmmeren», operett i 3 akter af Hildag West, musik af Carl Zeller. Morskabstheatret bjuder på »Bellevilles mö» och på Circus Variété sjunger frk. Gerda Grönberg. — På Tivolikonserterna har operasångerskan fröken Fausta Labia uppträdt som solist.

Paristeatrarnes inkomster 1896 uppgingo inalles till 30,071,334 francs eller öfver 2,000,000 francs mera än 1895 och öfver hufvud tagit den högsta inkomstsiffra, som någonsin uppnåtts. Inkomsterna för hvarje enskild teater gestalta sig sålunda: Stora Operan 3,198,406. Théâtre français 2,160,190, Opéra Comique 1,515,595, Odéon 636,774, Gymnase 906,523, Vaudeville 1,092,015, Variétés 1,056,677, Renaissance (Sara Bernhardt) 1,018,850, Palais-Royal 848,066, Nouveautés 539,068, Chatelet 1,169,426, Gaîté 979,636, Porte Saint-Martin 1,194,260, Ambigu 800,423, Bouffes 324,894, Folies Dramatiques 501,142, Menus Plaisirs 137,803, Chateau d'Eau 287,636, Cluny 364,604, Dejazet 109,156, Bouffes du Nord 165,473 francs.

Wagner-festligheterna i Bayreuth 1897 omfatta, som förut omnämts, tre uppföranden af serien »Nibelungen-Ringen» och åtta uppföranden af »Parsifal». Det nu offentliggjorda programmet för festspelen meddelar bland annat följande:

Orkesterledare bli hrr d:r Hans Richter, Felix Mottl, Aton Seidl och Siegfried Wagner, af hvilka hrr Richter och Wagner skola anföra »Nibelungen Ringen», hrr Mottl och Seidl »Parsifal».

Solopartierna skola utföras af följande:

I »Nibelungen-Ringen»: Brünhilde fru *Ellen Gulbranson*, Sieglinde fru Sucher (Berlin), Fricka fru Brema (London), Erda och Waltraute fru Schumann-Heink (Hamburg), Gutrune fru Reuss (Wiesbaden), Freya fröken Weed (Köln), Siegfried hr Burgstaller och hr Grüning (Hamburg), Wotan hr Perron (Dresden) och hr van Rooy (Rotterdam), Siegmund hr Grüning och hr Vogl (München), Loge hr Vogl, Alberich hr Friedrichs (Berlin), Mime hr Breuer (Breslau), Hagen hr Greeff (Frankfurt), Fafner hr *Johannes Elmblad*, Fasolt hr Wachter (Dresden), Gunther hr Stury (Darmstadt), Hunding hr Greeff, Donner hr Bucksath (Schwerin), Froh hr Burgstaller och hr Ankenbrank (Mannheim).

I »Parsifal»: Kundry fru Brema och fröken von Mildenburg (Hamburg), Parsifal, hr van Dyck (Wien) och hr Grüning, Gurnemanz hr Grengg (Wien) och hr Wachter, Amfortas hr Perron och hr van Rooy, Klingsor hr Friedrichs och hr Stury samt Titurel hr Fenten (Düsseldorf).

»Förnuftets gudinna» Johan Strauss' nyaste operett gjorde lycka å Theater an der Wien vid premièren i midten af mars. Styckets hjeltinna är en af de galanta damerna, hvilka under den stora franska revolutionens tid hyllades som förnuftets gudinna, och rollen en utmärkt paradprestation för den omtyckta sångerskan fru Kopaczy. Musiken säges vara melodiös och insmickrande, libretton rätt fyndig.

Ett och annat från musikvärlden.

Ett ovanligt musikinstrument. I början af vårt århundrade fanns i hufvudstaden en förnäm organist, nämligen organisten i Storkyrkoförsamlingen Erik Gabriel Rosén, hvilken under åtskilliga år tillika var president i Svea hofrätt och preses i Musikaliska akademien samt sedermera blef adlad och baroniserad von Rosén och seraf merriddare. Denne konstruerade och lät utföra ett musikinstrument, hvilket utgöres af både orgel och piano. Man kan å detta instrument medelst en sinnrik inrättning utföra antingen enbart orgelstycken eller enbart pianostycken eller båda delarne kombinerade. Instrumentet omfattar 5 oktaver, och crescendoverket utgöres af principal, 4 fot, gamba, trumpet och gedakt, hvardera 8 fot.

Detta instrument finnes ännu till, omtalar Norrtelje T., och eges af rådman V. Österman i nämda stad.

Rossinis manuskript till »Vilhelm Tell» såldes nyligen i Hôtel Drouot i Paris för 4,700 francs. Detta af kompositören egenhändigt nedskrifna partitur omfattar ej mindre än 4 band och öfverlemnades af denne till hans förläggare Troupenas. En anförvandt till honom ärfde detsamma vid hans död.

Vid samma tillfälle såldes äfven Rossinis ryktbara porträtt af Ary Scheffer. Köparen har tillkännagifvit sin afsigt att skänka det samma till konservatorium i Paris.

Dödsfall.

Stagno, Alberto, italiensk tenorist, afled den 26 april i Genua af hjertslag. Han var född 1836 i Palermo och gift med den utmärkta operasångerskan Gemma Bellincioni. På senare år har konstnärsparet med stor framgång gästat i Tyskland.

Svensk Musiktidning

utkommer 1897 efter samma plan som förut, innehållande ***populär läsning i musikaliska ämnen, porträtter*** *med* ***biografier*** *och* ***musikbilaga.*** *Tidningen utgifves såsom förut två gånger i månaden (utom juli—aug., »den döda säsongen») till ett pris af* ***5 kronor*** *pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å* ***Expeditionen, Kungstensgatan 56,*** *3 tr., i* ***bok-*** *och* ***musikhandeln,*** *å posten och tidningskontor.* ***I landsorten*** *prenumereras bäst å* ***posten.***

Porträtter i nr 1 Alb. Rubenson, nr 2 Fr. Schubert, nr 3 Math. Linden (som Orfeus), nr 4 Frida Schytte, nr 5 Herman Brag, nr 6 C. J. Lindberg, nr 7 Aulinska qvartetten (Tor Aulin, C. Sandqvist, A. Bergström, B. Carlson, Vilh. Stenhammar), nr 8 L. Zetterqvist, nr 9 Joh. Brahms.

Märkligare artiklar (i nr 1—9): *Franz Schuberts biografi* och förteckning öfver hans kompositioner; *Musikaliskt värdefulla pianoetyder; Om nyansering och tempo; Beethoven och Göthe; Bayreuth;* Musikpress och Litteratur etc.

Andra Nordiska Musikfesten

eger rum i Stockholm med tre större instrumental- och vokalkonserter i Musikhallen å Fredrikshof den 6, 8 och 10 samt med tre mindre konserter för kammarmusik i Kongl. Musikaliska Akademien den 7, 9 och 10 Juni 1897.

Seriebiljetter till de tre **större** konserterna säljas från och med den 17 Maj, söckendagar kl. 10—2 och 4—6, å Festbyrån i Arffurstens palats, stora ingången, till venster, 4 halftr., till ett pris af 15 kronor. G. 46,538)

Skandinaviska Orgelfabrikens

Kammarorglar,

hvarå de nyaste uppfinningar och förbättringar tillämpas, äro af våra förnämsta orgelkännare såväl i Stockholm som i landsorten *enhälligt* vitsordade för att vara de **bästa** i norden tillverkade. Prisbelönta i Köpenhamn 1888 (enda pris med medalj), i Norrköping 1889, i Helsingborg 1890 (första pris). Priskuranter sändas på begäran franko.

Skandinaviska Orgelfabriken.

Kontor och utställning i Stockholm:

Mästersamuelsgatan 24.

I Musik- och Bokhandeln har i dessa dagar utkommit:

Populär

Piano-Skola

med

Klaviatur-Tabell

för noternas snabba inlärande.

Ny, lättfattlig undervisningsmetod för barn, öfversatt och bearbetad efter

Prof. **H. von Bocklet.**

Häft. 3 kr., i pappband 3: 50, clothband 4 kr.

»Torde vara den bästa pianoskola vi hittills haft i Sverige.»

(Gotlands Allehanda.)

Elkan & Schildknechts Musikhandel

17 Fredsgatan 17.

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Tafflar och **Orglar** från in- och utländska utmärkta Fabriker **till de billigaste** priser. För instrumentens bestånd ansvaras.

Äldre Pianos tagas i utbyte.

OBS. Ständigt lager af **Flyglar** från Blüthner och **Pianinos** från G. Schwechtens berömda fabriker.

Gust. Petterson & Komp.

43 Regeringsgatan 43.

Flyglar, Tafflar och **Pianinos** från **J. G. Malmsjö.**

Rekommendations-intyg från alla verldens länder. — Illustrerad priskurant gratis. — Solida kommissionärer sökas.

J. G. MALMSJÖ

GÖTEBORG

Etablerad 1843.

Kongl. Hofleverantör.

Tjugu **första** pris, in- och utrikes.

Flyglar och **Pianinos**

Beqväma afbetalningsvilkor.

Talrika vitsord

från framstående musici och konstnärer, bl. a. från **Alfred Reisenauer, Professor Franz Neruda, Alfred Grünfeld, Moritz Rosenthal, Prof. Franz Mannstädt, Dir. Aug. Körling, Mad. Teresa Carreno, Fru Margareta Stern, Fru Hilma Svedbom, Fröken Tora Hwass** samt **Kungl. Musikaliska Akademien** och **Göteborgs** mera framstående musici och musiklärarinnor.

Eleganta Permar

till Svensk Musiktidning finnas till salu å ***2 kronor*** hos P. Herzog, Malmskilnadsgatan 54.

OBS. Äldre årgångar

af denna tidning, med eller utan musikbilaga, erhållas till nedsatt pris (endast kontant) å expeditionen.

Musikalbum X

Pris 1 krona

fins till salu å Expeditionen, Kungstensgatan 56, 3 tr., samt i bok- och musikhandeln.

Innehåll: för piano: **G. Hägg:** *Vals-Arabesk,* **Karl Valentin:** *Om Våren,* **A. M. Myrberg:** *Berceuse,* **H. Goetz:** *Andantino* ur Sonatine op. 8, **G. F. Lange:** *Melankoli;* sång med piano: **Gösta Geijer:** *Harpolekarens sång* ur »Vapensmeden» af V. Rydberg för baryton (e—e).

Obs.! **Karl Valentins** pianostycke ***Om Våren*** *har vunnit mycket bifall,* speladt af komponisten å Marteau-Viardot-Valentin konserterna i höst.

Innehåll: Harald Molander, teater- och musikutställningens kommissarie (med porträtt). — Teater- och musikutställningen (med vy af utställningspaviljongen). — Andra nordiska musikfesten 1897. Programmets grunddrag. — Musikpressen. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Ett och annat från musikvärlden. — Dödsfall. — Annonser.

Stockholm, Kôersners Boktryckeri-Aktiebolag, 1897.